Lausunto
5.11.2026

Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 14.10.2026 / kuuleminen 6.11.2026

HE 210/2026 vp

Medialiitto kiittää valiokuntaa kutsusta asiantuntijakuulemiseen hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sijoituspalvelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Liitto esittää kirjallisena lausuntonaan asiassa seuraavaa:

- Medialiitto vastustaa hallituksen esittämää sijoituspalvelulain 7 luvun 12–14 §:n kumoamista. Sisäpiirirekistereistä luopumisella olisi merkittävä negatiivinen vaikutus julkisuusperiaatteen toteutumiseen ja median mahdollisuuksiin toteuttaa tehtäväänsä taloudellisen vallankäytön valvonnan osalta. Negatiivinen vaikutus ulottuisi myös jokaisen sananvapauteen kuuluvaan oikeuteen vastaanottaa tietoja ja mielipiteitä.

- Sisäpiirirekisterisääntelyn kumoamisella pyritään esityksen mukaan vähentämään sääntelyn päällekkäisyyttä. Sisäpiirirekisteri on kuitenkin muiden tietokantojen kanssa päällekkäinen ennen muuta vain silloin, kun asiaa tarkastellaan sijoituspalveluyrityksen velvoitteiden näkökulmasta. Kun tarkastelunäkökulmaa laajennetaan julkisuusperiaatteeseen ja jokaisen oikeuteen vastaanottaa tietoa, on selvää, että ei-julkiset tietokannat eivät voi korvata julkisia tietokantoja. Mikäli sisäpiirirekisterisääntely kumottaisiin, sen sisältämät tiedot eivät enää tulisi olemaan yhtä kattavasti yleisön tai median saatavilla muista julkisista lähteistä. Journalismin resurssien yleisesti kaventuessa journalististen työkalujen supistaminen on omiaan kaventamaan tosiasiallista julkisuutta.

- Hallituksen esityksessä lakimuutoksen vaikutuksia yleisöön on arvioitu puutteellisesti, koska siinä sivuutetaan median tehtävä yleisön sananvapauden palveluksessa (esityksen s. 12–13). Arvion lähtökohtana on suuren yleisön oma aktiivisuus rekisterin käytössä, vaikka sisäpiirirekisterin tapauksessa yleisön oikeutta tietoon palvelevat ennen kaikkea tiedotusvälineet ja journalistit.

Vaikka rekisterin absoluuttiset käyttömäärät olisivat verrattain pieniäkin, sillä voi olla huomattava merkitys yleisön tiedonsaannille. Medialiiton saamien tietojen mukaan sisäpiirirekisteri on ollut tärkeänä tietolähteenä useassa journalistisessa artikkelissa, joilla on saavutettu merkittäviä lukijamääriä. Niillä on tuotu julkiseen keskusteluun aiheita, jotka olisivat muuten jääneet yhteiskunnassa pimentoon ja jotka ovat merkityksellisellä tavalla kuvanneet taloudellista vallankäyttöä yhteiskunnassa.

- Edellä mainitun liian suppean tarkastelunäkökulman lisäksi perusteluissa on sisäistä ristiriitaa. Esityksessä yhtäältä tunnustetaan, ettei sisäpiirirekisterin käyttömääriä verkossa voida luotettavasti arvioida ja että tilastotieto kattaa ainoastaan fyysisellä asiakaspalvelupisteellä tehdyt käynnit. Tästä huolimatta säännösten kumoamista perustellaan asiakaspalvelupisteen käynteihin perustuvalla oletuksella, että myös rekisterin kokonaiskäyttömäärä olisi vähäinen. Medialiitto arvioi, että journalistisessa työssä nimenomaan sähköiset tietopyynnöt ovat pääasiallinen tapa hyödyntää rekisteriä ja ettei kokonaiskäyttömäärän vähäisyydestä tosiasiassa ole käytettävissä luotettavaa näyttöä.

- Tietojen julkisuudella ja median mahdollisuudella käyttää rekisteriä työkalunaan on myös yleisestävä vaikutus suhteessa sisäpiiritiedon väärinkäyttöön. Tätä vaikutusta journalistisen tiedonhaun vaikeutuminen heikentäisi.

- Eduskunnan on arvioitava mahdollista sisäpiirirekistereistä luopumista myös perusoikeuksien heikentämiskiellon näkökulmasta. Lakiesityksellä olisi edellä mainitun mukaisesti kielteisiä vaikutuksia perustuslain 12 §:n oikeuksien toteutumiselle sekä yksilön omien (oikeus vastaanottaa tietoa) että median toimintamahdollisuuksien (julkisuusperiaate) kaventumisen kautta. Koska hallituksen esitys ei sisällä selvitystä sijoituspalveluyritysten hallinnollista taakkaa pienentämällä mahdollisesti saavutettavista eduista, niitä on vaikea punnita suhteessa edellä mainittujen oikeuksien heikentymiseen.

- Koska rekisterit ovat pitkälti automatisoitavissa ja integroitavissa, velvoitteiden päällekkäisyys ei yrityksillä välttämättä merkitse investointia kahteen päällekkäiseen järjestelmään. Säästyvä hallinnollinen taakka ei siten välttämättä riitä perustelemaan hallituksen esittämää heikennystä sääntelyn nykyisellään takaamaan julkisuusperiaatteen ja sananvapauden suojatasoon. Medialiitto katsoo, että hallituksen esityksessä nyt koossa olevalta tietopohjalta 7 luvun 12–14 §:ää ei ole hyväksyttävää kumota.

Medialiitto ry

Jukka Holmberg
toimitusjohtaja

Mikko Hoikka
toimialajohtaja

Medialiitto on media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten edunvalvontajärjestö. Jäsenjärjestömme ovat Aikakausmedia, Graafinen Teollisuus, RadioMedia, Suomen Kustannusyhdistys ja Uutismedian liitto. Yhdessä edustamme noin 600:aa yritystä uutismedian, aikakausmedian, kirjojen ja oppimateriaalin kustantamisen sekä painamisen, radio- ja tv-toiminnan ja jakelun alueilla. Jäsenyritykset työllistävät Suomessa suoraan noin 20 000 henkilöä, ja liiton edustamien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto on noin 3,1 miljardia euroa.